

۲۰۱۷/۰۵/۰۹

لايق جان خوستی

د افغانستان کثیر التالیف شخصیت

پوهاند عبدالله بختانی د ۱۲۵ آثارو خاوند

لیکوال او شاعر پوهاند عبدالله بختانی ما هغه وخت وپېژندو چې په قاهره کېني د افغانستان سفارت له خوا د بختانی صاحب «د دین خو ستوري» په نوم کتاب چاپ شو، مخکې ددی چې بناغلی پوهاند عبدالله بختانی خدمتگار وپیژنم ما ویل چې په افغانستان کېني د پوهاند حبیبی څخه زیات آثار څوک نلري، خو د پوهاند بختانی خدمتگار ژوند ته په نظر کولو سره پوه شوم چې مونږ لا هم داسی شتمني لرو چې ژوندي دي او مونږ یې نه پېژنو، شاید داسی ډېر ځوانان وي چې د بختانی خدمتگار صاحب په شان لوي هستي نه پېژني، ځکه ما هم وپتېله چې د پوهاند بختانی په هکله یو څو کرښي ولیکم.

عبدالله جان د ملا آقا جان طبیب زوی د ۱۳۴۳ هـ ق کېني د ننگرهار ولایت د سره رود (سرخرود) په چهار باغ صفا کېني زیږیدلی، لومړنی زده کړه یې له خپل مور او پلار نه پیل کړی او بیا د نورو استادانو څخه یې پر مخ بیولی ده. څېړنپوه عبدالرحیم بختانی د استاد بختانی زوي د خپل پلار په هکله داسي لیکي: عبدالله بختانی عربي دیني علوم، فقه، تجوید، تفسیر، حدیث، اصول فقه، اصول حدیث، عقاید، میراث، صرف و نحو، بدیع، بیان، معانی حکمت او منطق یې د ننگرهار او کابل په اولسي مدرسو کېني د کابل عربي درالعلوم د نصاب په معیار لوستي دي او د «مولوي» درجی ته رسیدلی دی، فارسي او عربي ادبیات، پخوانی طب او ریاضي درسونه یې د هغه وخت د اولسي مدرسو په معیار سرته رسولي دي، تاریخ، جغرافیه، فزیک، کیمیا او بیالوژی یې (د بکلوریا په معیار) په شخصي توگه مطالعه کړي ده، په فلسفه، ټولنپوهنه، سیاست او سیکالوژی کېني یې پراخه مطالعه کړي ده.

په پښتو شعر او ادب کېني یې لارښود استادان، استاد گل پاچا الفت، استاد قیام الدین خادم، استاد صدیق الله ربښتین او استاد عبدالروف بڼوا دی. عبدالله بختانی په روسي ژبه پوره بلدیت لري، د روسي ژبي او ادبیاتو زده کړه یې د لومونو سوف په نامه د مسکو په دولتي پوهنتون کېني په ۱۹۶۳ میلادي کال کېني تر سره کړي ده، او د ژبي د تدریس او درسي موادو د تیارولو د میتود په برخه کېني یې دیپلوم تر لاسه کړی دی.

نوموړي د خپل ژوندانه زیاته برخه د هیواد په علمي، تعلیمي، څېړنیزو، ادبي، ژورنالستي او ملي خدمتونو کېني تیره کړي ده، په دې لړ کېني ۲۳ کاله په پښتو ټولنه او ۱۴ کاله د علومو اکاډمی کېني په علمي څېړنیزو فعالیتونو بوخت پاتي شوی دی. پورفیسور بختانی د ۱۳۲۵ هـ ل کال د حمل په لسمه د دولت د ماموریت لړۍ د ننگرهار ولایت د پوهني مدیریت د ۱۱ می رتبې مامور په توگه پیل کړی، په ۱۳۲۶ هـ ل کال د ننگرهار د مطبوعاتو په مدیریت کېني د ننگرهار د ولایت د مرکز د مامورینو د پښتو کورسونو د استاد په حیث مقرر شو، دغه کورسونه رسماً د پښتو ټولني پوری مربوط وو.

د ۱۳۳۱ هـ ل کال د اسد په میاشت کې د زبیري جریدي مسئول مدیر او د پښتو ټولنی مسلکي غړی شو. د ۱۳۳۴ هـ ل کال نه تر ۱۳۳۹ هـ ل کال پورې په ترتیب سره د ننگرهار د مطبوعاتو د مدیریت مرستیال او د پښتو کورسونو امر و، چه پښتو ټولنی پورې مربوط و، د ننگرهار مجلي مسئول مدیر، د مطبوعاتو د مستقل ریاست د نشراتو د ریاست مسلکي غړی، د ننگرهار د مطبوعاتو لوی مدیر او د ننگرهار ورځپاڼې مسئول چلوونکی او بیا دوهم ځل د ننگرهار مجلي مسؤل مدیر په توگه یې دندې تر سره کړي دي.

په ۱۳۳۹ هـ ل کال کې د پښتو ټولنی مسلکي غړی شو. ددغې ټولنی د ادبیاتو لوی مدیر او بیا د رئیس مرستیال شو او په ۱۳۵۴ هـ ل کال کې یې د څیړندوی علمي درجه تر لاسه کړه.

وروسته د اطلاعاتو او کلتور په وزارت کې د هیواد ورځپاڼې مسئول مدیر، د پښتو د پراختیا او پرمختیا د ادارې امر، د خلکو د فرهنگ (فولکلور) د ادارې امر، د پکتیا د مجلي مسؤل مدیر، د هیواد د ورځپاڼې رئیس او سر محرر په توگه وظیفې تر سره کړي دي. په ۱۳۶۴ هـ ل د افغانستان د علومو اکاډمی علمي غړی شو، دوه کاله د علومو اکاډمی د غړیتوب سره د افغانستان د لیکوالو د ټولنی د ریاست مرستیال او لومړی منشی و او بیا د علومو اکاډمی د علمي غړي په توگه پاتی شوی دی.

په ۱۳۷۳ هـ ل کال کې متقاعد شوی استاد د ذکر شویو وظیفو تر څنگ وخت په وخت په بنونځیو او کورسونو کې د پښتو، دري او عربي ژبو تدریس کړی او د کابل پوهنتون د ادبیاتو د پوهنځي د پښتو ادبیاتو تاریخ د استاد په حیث خدمت کړی دی.

په ۱۳۸۲ هـ ل کال کې یو څه موده د افغان یووالي د اونیزې مسؤل مدیر و، او په هماغه کال د علومو اکاډمی د ضرورت له مخه تقاعد یې رفع او د ۱۳۸۵ هـ ش د سنبلې تر پېله پورې یې ددې اکاډمی د مشر علمي غړي په توگه خپلو علمي وظایفو ته دوام ورکړی او بیا تقاعد ورکړی شوی دی.

الحاج امین الدین سعیدی چې د دکتور مولوي محمد سعید «سعید افغاني» زوی دی، د استاد بختانی په هکله داسی لیکي: بناغلی عبدالله خدمتگار زما د مرحوم پلار دکتور سعید افغاني نږدې دوست او ملگری وو.

هغه په کال ۲۰۰۷ میلادي کې د جرمني د کولن ښار ته د یو فرهنگي سفر په ترڅ کې ددی فرصت مساعد شو چی دهغه سره وگورم او په ضمن کی دهغه څخه می اجازه واخیسته چی دهغوی د ژوند لیک په هکله یوه لیکنه نشر کړم.

فاضل استاد عبدالله بختیانی خدمتگار ددغه رسالي په پوښ باندي، په خپل خط او قلم داسی ولیکل:

د محفل یاران چې ټول وي او زه نه يم

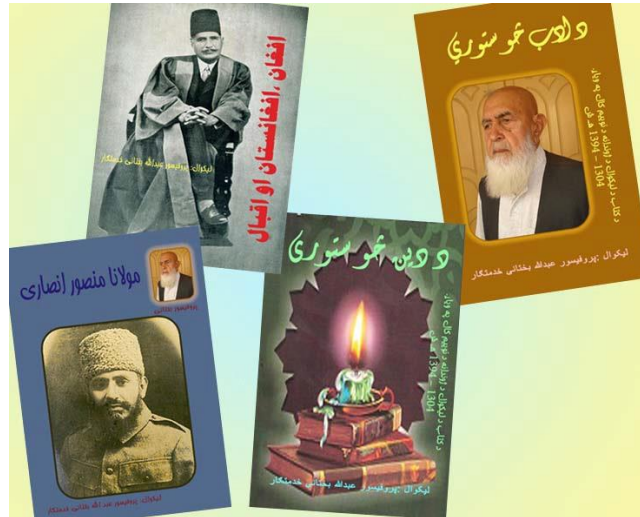
د کاغذ تصویر ته گورئ او ما یاد کړئ

د استاد بختانی وروستنی دولتي رتبه مافوق ده، استاد په ۱۳۵۵ هـ ل کال کې د پښتو ټولنی لخوا د څیړندوی لوړه علمي درجه تر لاسه کړی، وروسته د علومو اکاډمی لخوا دغه علمي درجه د سر محقق په علمي درجه و اوښتله او په همدې درجه ومنل شو، چه دغه درجه د پوهنتون د پوهاند یا ((پروفیسر)) د درجي سره معادله وه.

د استاد بختانی د زیرپدو اتیایمه کلیزه د افغانستان د علومو اکاډمی له خوا په یوه درنه علمي غونډه کې نمانځل کېدله، د افغانستان د علومو اکاډمی لوی رئیس پخپله پرانیستونکي وینا کې وده ورکړه چه نوموړي استاد ته د ((اکادمیسین)) د علمي درجي د ورکولو په باب لوړو مقاماتو ته وړاندیز کوي.

استاد بختانی د هېواد او سیمې مشهور دانشمند، د ژبو، ادبیاتو او تاریخ تکره څېړندوی، منلی شاعر، ماهر ژورنالست او فرهنگي ټولنیز ملي شخصیت دی، هغه په پښتو او دري ژبو نظم او نثر لیکي او څیړني کوي، له عربي او روسی ژبو څخه یې علمي، څیړنيزي او ادبي ترجمي کړي دي، د یوسل پنځه ویشته په شاوخوا کې علمي او ادبي آثار تالیفات او ترجمي لري او تر زرو زیاتي ټولنيزي او سیاسي مقالې او مرکي یې د هیواد او بهرنیو هیوادونو په رسنیو کې خپري شوي دي.

نوموړی د هېواد او بهر په ډېرو علمي _ ادبي څېړنيزو غونډو، سيمينارونو، سمپوزيمونو او کنفرانسونو کېني فعاله برخه اخستي ده، او په دی لړ کېني يې پاکستان، هندوستان، عراق، تاجکستان، اوزبکستان، قزاقستان، روسيې، سپيني روسيې، اوکرائين، گرجستان، ارمنستان، ملداويې، جرمني، فرانسې، هالينډ، بلجيم، پولينډ، چک او سلواکيې هېوادونو ته علمي فرهنگي سفرونه کړي دي. د پروفيسور خدمتگار يو لړ آثار چاپ شوي کتابونه او رسالې:

۱. په اسلام کېني د بنځو حقوق _ د مصدر ((المنار)) د جرېدي د مدير، رشيد رضا، د ((الوحى المحمدي)) له کتاب څخه ترجمه د ۱۳۲۹ هـ ش چاپ (د کابل مجلې په ۲۳- ۲۵۹ مه گڼه کېني).
۲. مصابب الدخان (د تمباکو زيانونه) _ د مصر د ((الازهر)) د استاد سيد محمد عبدالغفار الهاشمي الافغاني د عربي کتاب ترجمه د ۱۳۳۲ هـ ش چاپ. (په کابل مجله کېني).
۳. اراده (روحيات) د پروفيسور غلام حسن مجددي له دري ليکنې څخه ترجمه او د آريانا دايرة المعارف د يو شمير نورو اړتیکلونو ترجمه د ۱۳۳۲ هـ ش چاپ.
۴. شعر او ادب - د پښتو د معاصر شعر او ادب تيوريکي څيړنه - ټولونه، سريزه او اهتمام - د ۱۳۳۳ ش چاپ. د پښتو ټولني له خوا.
۵. د زره راز - د شعرونو لومړئ مجموعه _ د ۱۳۳۵ هـ ش چاپ، د مطبوعاتو مستقل رياست له خوا.
۶. پښتانه د علامه اقبال په نظر کېني - ۱۳۳۵ هـ ش. د پښتو ټولني له خوا.
۷. ميرزا عبدالرحيم رحيمي (احوالاشعار) به زبان دري - ۱۳۳۵ هـ ش د تاريخ ټولني له خوا.
۸. پښتني خويونه _ ادبي ټولنپوهنيزه څيړنه _ ۱۳۳۵ هـ ش د مطبوعاتو د مستقل رياست له خوا.
۹. د ملنگ جان خوري نغمې - ټولونه، سمون، سريزه او ترتيب _ ۱۳۳۵ هـ ش. د پښتو ټولني له خوا، دوهم چاپ له زياتونو سره _ ۱۳۴۸ هـ ش. د پښتو ټولني له خوا.
۱۰. خوري ترخي _ د ادبي او انتقادي نثرونو مجموعه د ۱۳۳۶ هـ ش چاپ، په کابل مجله کېني او د ځانله کتاب په بڼه - د ۱۳۹۰ هـ ش چاپ پخپله د ليکوال په مالي لگښت.
۱۱. علمي از مښتونه په ساده و سايلو _ ساينسي درسي مرستيال _ د موريس پارکرليکنه _ د استاد غلام علي آيين له دري ترجمې څخه پښتو ترجمه _ ۱۳۴۱ هـ ش، د پوهني د وزارت له خوا.
۱۲. راز _ د شعرونو دوهمه مجموعه _ ۱۳۴۲ هـ ش، د پښتو ټولني له خوا.
۱۳. دشوروي اتحاد سفر (يونليک) - د کابل مجلې د ۴- ۱۳۴۳ هـ ش په گڼو کېني.
۱۴. پښتو کلي څلورم ټوک _ درسي _ ۱۳۴۵ هـ ش. د پښتو ټولني له خوا.

۱۵. شرنګ _ د شعرونو درېیمه مجموعه _ ۱۳۴۶ هـ ش، د اطلاعاتو او کلتور د وزارت له خوا.
۱۶. معاصر ادیبان _ تذکره _ ۱۳۴۷ هـ ش . د همدغه کال په ((افغانستان کالنې)) کښې. دوهم چاپ د خانله کتاب په بڼه-۱۳۹۲ هـ ش - د خدمتگار په مالي لگښت -
۱۷. توربرین _ د پښتو ملي تاریخي شفاهي سندري - ټولونه، ترتیب او سریزه _ ۱۳۴۷ هـ ش، د پښتو ټولني له خوا، دوهم چاپ _ ۱۳۸۷ هـ ش. د ختیځو سیمو د ژورنالستانو او لیکوالو د خپلواکي ټولني له خوا.
۱۸. پښتو لنډي کیسي دلنډو د استانونو مجموعه _ ۱۳۴۷ هـ ش، د هېواد په ورځپاڼه کښې.
۱۹. د خوشحال خان خټک رباعیات _ د اکادمیک متن جوړونه _ له ملگرو سره _ ۱۳۴۹ هـ ش. د پښتو ټولني له خوا.
۲۰. د پښتو ټولني رئیسان او غړي (تذکره) _ ۱۳۴۶ هـ ش، په کابل مجله کښې.
۲۱. ابر بهاری _ د دري شعرونو مجموعه _ ۱۳۵۱ هـ ش، د خدمتگار په مالي لگښت.
۲۲. مرغلي _ د ادبي نثرونو مجموعه _ ۱۳۵۱ هـ ش، د خدمتگار په مالي لگښت.
۲۳. د پښتویت _ د لنډو د استانونو مجموعه _ ۱۳۵۲ هـ ش، د خدمتگار په مالي لگښت.
۲۴. د خواجه عبدالله انصاري ژوند پېښي _ د ۱۳۵۵ هـ ش چاپ، د اطلاعاتو او کلتور د وزارت له خوا.
۲۵. دیونس خیبري دیوان - نقل، سمون، سریزه، اکادمیک متن او اهتمام - ۱۳۵۶ هـ ش، د اطلاعاتو او کلتور د وزارت له خوا.
۲۶. دپادري هیوز کلید افغانی _ سریزه، تعلیقات او لغتنامه _ ۱۳۵۶ هـ ش، د اطلاعاتو او کلتور د وزارت له خوا.
۲۷. پښتانه شعراء څلورم ټوک - ۱۳۵۷ هـ ش. د افغانستان د علومو اکادمي له خوا.
۲۸. پښتانه شعراء - پنځم ټوک ۱۳۶۷ هـ ش - د افغانستان د علومو اکادمي له خوا.
- دوهم چاپ - په ((پښتانه شعراء - بشپړ متن)) کښې - د بساغلي مطیع الله روھيال په زیار - د علامه رشاد د خپرندويي ټولني له خوا - کندهار - ۱۳۹۱ هـ ش.
۲۹. پښتانه شعراء - شپږم ټوک - ۱۳۹۱ هـ ش د افغانستان د علومو اکادمي له خوا.
۳۰. پښتانه شعراء - اووم ټوک - ۱۳۹۲ هـ ش - د افغانستان د علومو اکادمي له خوا.
۳۱. د افغانستان سفر _ له روسي نظم څخه پښتو منظومه ترجمه _ ۱۳۵۷ هـ ش. د اطلاعاتو او کلتور د وزارت له خوا.
۳۲. پښتو چاپي آثار _ ټولونه، اوډنه او سریزه _ ۱۳۵۷ هـ ش، د اطلاعاتو او کلتور د وزارت له خوا.
۳۳. د گلوکر - د شعرونو پنځمه مجموعه _ ۱۳۵۹ هـ ش، د هېواد د ورځپاڼي له خوا.
۳۴. د چکوسلواکيې او پولینډ سفر (یونلیک) - ۱۳۵۹ هـ ش، د هېواد د ورځپاڼي په پاڼو کښې.
۳۵. یوه هفته په اوزبکستان کښې (یونلیک) - د ((دوستي مجلې)) د ۱۳۶۰ هـ ش کال په پنځمه، شپږمه گڼه کښې.
۳۶. څورب او خوار _ له روسي څخه د انتون چیخوف د داستانونو ترجمه - ۱۳۵۹ هـ ش، د هېواد د ورځپاڼي له خوا.
۳۷. د زره آواز _ د شعرونو انتخابي مجموعه ۱۳۶۳ هـ ش، د افغانستان د علومو اکادمي له خوا.
۳۸. شفق _ د شعرونو مجموعه _ ۱۳۶۳ هـ ش، د افغانستان د لیکوالو د ټولني له خوا.
۳۹. تذکره الشعراء _ تدوین، سریزه او حواشي _ ۱۳۶۳ هـ ش، د هېواد د ورځپاڼي له خوا .
۴۰. د باچا خان لیکونه لومړی ټوک _ ټولونه، اوډنه، سریزه او حواشي _ ۱۳۶۳ هـ ش د قومونو او قبايلو د وزارت له خوا
۴۱. زمونږ وطن د جرگو وطن _ تاریخي _ ۱۳۶۴ هـ ش، د افغانستان د علومو اکادمي له خوا .
۴۲. د سولي او آز ادی قهرمان خان عبدالغفار خان _ تذکره _ ۱۳۶۶ هـ ش د قومونو او قبايلو د وزارت له خوا .
۴۳. د بابا مشالونه _ د باچا خان وجيزي _ انتخاب، ټولونه او سریزه - ۱۳۶۶ هـ ش د قومونو او قبايلو د وزارت له خوا.
۴۴. د اخلاص هديه - دخان عبدالغفار خان په باره کښې شعرونه - ټولونه، اوډنه او سریزه - ۱۳۶۶ هـ ش د قومونو او قبايلو دوزارت له خوا.
۴۵. د سولي او تفاهم د لیاري مبلغ _ دوکتور سعید افغانی _ تذکره _ ۱۳۶۶ هـ ش .
۴۶. سوله او سلام د اسلام په رڼا کښې _ دیني څیړنه _ ۱۳۶۷ هـ ش - د علماء و او روحانیونو د ټولني له خوا .

۴۷. دخان عبدالغفار خان اندونه او انخورونه _ ټولونه، اوډنه او سریزه - ۱۳۶۸ هـ ش د قومونو او قبایلو د وزارت له خوا.
۴۸. د پاکستان اسلامي ماهیت . . . _ تاریخي _ ۱۳۶۸ هـ ش، د هېواد د ورځپاڼې له خوا .
۴۹. د ملي ادب او ژورنالیزم خادم - د استاد قیام الدین خادم تذکره - ۱۳۶۸ هـ ش د افغانستان د ژورنالیزم د ټولني له خوا .
۵۰. فراقنامه _ منظومه _ ۱۳۷۸ هـ ش د بناغلي اولسمل په مالي مرسته .
۵۱. زما استاد الفت _ تذکره او ادب څیرنه _ ۱۳۸۰ هـ ش، د الفت اکادمي له خوا .
۵۲. خوشحال خان او یو څو فرهنگيالي خټک - تذکره او ادب څیرنه ۱۳۸۰ ش - په بلجیم کښې د افغانانو د فرهنگي ټولني له خوا.
۵۳. ادبي سوغات - ۱۳۸۰ هـ ش - د الفت اکادمي له خوا .
۵۴. گلنامه _ بولله _ ۱۳۸۱ هـ ش د خدمتگار په مالي لگښت .
۵۵. دملي ادب او ژورنالیزم یو هیرشوی خدمتگار شمس الدین قلعتکی - تذکره - ۱۳۸۱ ش. جمال ناصر پرهیز په مالي مرسته.
۵۶. ترنم دل - مجموعه اشعار دری - ۱۳۸۱ هـ ش د برکت الله کمین مجددي په مالي مرسته. دوهم چاپ له زیاتونو سره - ۱۳۹۳ - د شاعر په مالي لگښت.
۵۷. ویرني _ د شعرونو مجموعه _ ۱۳۸۱ هـ ش د جمال ناصر پرهیز په مالي مرسته .
۵۸. خدمتگار د فقیر خېل په کتب خانه کښې - خاطرې او څیرني - ۱۳۸۲ ش - د میا وکیل شاه فقیر خیل په زیار او مالي مرسته.
۵۹. د علم قراءت ضابطه - ضبط، ثبت، سریزه او اهتمام - د ۱۳۸۳ حمل - د خدمتگار په مالي لگښت.
۶۰. دقرآن شریف ځینې خطي نسخې - تجویدونه، تفسیرونه، مفسران او مدرسې - ۱۳۸۳ ش د خدمتگار په مالي لگښت.
۶۱. د بیاض دیوان _ نقل، سمون، حاشیې او سریزه (اکادمیک متن) _ ۱۳۸۳ هـ ش - د الفت اکادمي له خوا .
۶۲. زه ، ملنگ جان او خورې نغمې _ تذکره او خاطرې _ ۱۳۸۳ هـ ش د خدمتگار په مالي لگښت .
۶۳. د باچا خان لیکونه _ دوهم ټوک _ ټولونه، اوډنه، سریزه او حواشي ۱۳۸۴ هـ ش - د خدمتگار په مالي لگښت. د لومړي او دوهم ټوک یو ځای دوهم چاپ - ۱۳۸۷ هـ ش - په جرمني کښې د افغانستان د کولتوري ودې ټولني له خوا.
۶۴. بشریت مجبور ورنجور در آستانه هزاره سوم میلادی - اجتماعی سیاسی - ۱۳۸۴ ش - د خدمتگار په مالي لگښت.
۶۵. پښتو پالنه او ژب څیرنه _ ۱۳۸۴ هـ ش د بناغلو فضل الله رښتین او نعمت الله بختاني په مالي مرسته .
۶۶. حماسه ویونکی مبارز شاعر اجمل خټک _ د دوکتور عارف عثمان لیکنه - د خدمتگار ایډیټ ، سریزه او اهتمام _ ۱۳۸۴ هـ ش - د لوړو زده کړو د وزارت له خوا .
۶۷. د سید جمال الدین افغان د ژوندانه هدف _ ۱۳۸۵ هـ ش، د اطلاعاتو او فرهنگ د وزارت له خوا .
۶۸. د هیلې د هیلې سپین وزر _ بدیعي ترجمې _ ۱۳۸۶ هـ ش، د خدمتگار په مالي لگښت.
۶۹. ددین ستوری مولانا نجم الدین دهدي آخوانزاده _ ۱۳۸۶ هـ ش - په جرمني کښې د افغانستان کولتوري ودې ټولني له خوا.
- ستاره دین مولانانجم الدین آخوانزاده هده - ترجمه دری محترم فضل الرحمن فاضل - ۱۳۸۷ هـ ش د حج او اوقافو د وزارت له خوا.
۷۰. د سپین غره په لمنو کښې _ سیاسي ، ټولنيزې لیکنې ۱۳۸۶ هـ ش - د حاجي محمد حسن حسام په مالي مرسته .
۷۱. شجره پیر پتان _ مرتب : غلام حبیب نوابي _ تصحیح ، تنقیح ، ایډیټ ، مقدمه او اهتمام _ ۱۳۸۶ هـ ش، د اطلاعاتو او فرهنگ د وزارت له خوا .
۷۲. د گلکڅونو په ارمان _ د څلوریزو مجموعه _ ۱۳۸۷ هـ ش په کابل کښې د گوپټه انیسټیټوت له خوا .
۷۳. پیر افغانان د حکیم الله تصور لیکنه _ ایډیټ ، سریزه او چاپڅارنه _ ۱۳۸۷ - د عتیق الله سخي په مالي مرسته .
۷۴. بازتاب رویداد های تاریخی در سروده های اولسی پښتو _ ۱۳۸۷ هـ ش - د خدمتگار په مالي لگښت.
۷۵. دوه ادبي لیکونه _ ۱۳۸۷ هـ ش په جرمني کښې ((د حق لار)) ټولني له خوا .
۷۶. د کوشاني دورې ځینې یادگارونه _ تاریخي لرغون پوهنه . ۱۳۸۷ هـ ش - د خدمتگار په مالي لگښت .
۷۷. د حج سفر _ کیسي او خاطرې _ ۱۳۸۷ هـ ش - د حاجي شفیق الله بختاني او ورونو په مالي مرسته.

۷۸. فخر افغان او افغانستان - ۱۳۸۷ ش - په جرمني کښې د افغانستان دکولتوري ودې ټولنه - داغلي (مینه) غریب په مالي مرسته.
۷۹. د نارنج بهار __ تاریخي ، ادبي ، څیړنیز او طبي _ ۱۳۸۸ هـ ش په بلجیم کښې د افغان فرهنگي ټولني له خوا - د سپید میرویس سیدي په مالي مرسته.
۸۰. ابن سینا ادیب طبیب _ ۱۳۸۸ هـ ش - په جرمني کښې ((د حق لار)) ټولني له خوا .
۸۱. یودوه گوتي کاغذ - د خدمتگار مکتوبات - (په درېو ټوکونو کښې) ۱۳۸۸ هـ ش چاپ - د جمال ناصر پرهیز په مالي مرسته.
۸۲. رنگین غوندي عذاب _ د اجمل خټک ژوند او فن د ۱۳۸۸ د کب شلمه _ کابل د افغانستان د علومو اکاډمي د سیمه ییزو مطالعاتو د مرکز له خوا. دوهم چاپ د ۱۳۸۹ د وري شلمه _ پېښور یونیورسټي بک ایجنسي له خوا.
۸۳. تذکره نویسی معاصر به ارتباط شعر دري در افغانستان، د خدمتگار په مالي لگښت.
۸۴. سیدو ملنگ _ موزیکال اصلاحي ډرام په څلور وپړدو کښې _ او د هنري موضوعاتو په باره کښې څو لیکنې _ ۱۳۸۹ هـ ش د خدمتگار په مالي لگښت.
۸۵. د خدمتگار یوه ادبي موندنه (کشف) _ ۱۳۸۹ هـ ش د خدمتگار په مالي لگښت.
۸۶. د ستر خدایي خدمتگار وپارلي یادونه _ ۱۳۸۹ هـ ش د اطلاعاتو او فرهنگ د وزارت له خوا .
۸۷. د بینا د ماشومانو لوبې - د خدمتگار ټولونه ، سمونه ، اوڼه ، سریزه او چاپڅارنه - د دانش خپرنډویه ټولنه - ۱۳۸۹ هـ ش.
۸۸. د خدمتگار د زړه آواز - د اشعارو کلیات - په دوو ټوکونو کښې - ۱۳۹۰ هـ ش - د خدمتگار په مالي لگښت .
۸۹. رساله (تعاملات حقوقیه و جزائیه ملی - نگارش عبدالرحمان پژواک، استنساخ، تصحیح ، تنقیح، پیشگفتار، حواشی و هزینه چاپ - ۱۳۹۰ هـ ش .
۹۰. مناجات گن فیکون و شعر های از شاعران نامور و گمنام - استنساخ، تنقیح، ترتیب، حواشی، مقدمه، اهتمام و هزینه چاپ - ۱۳۹۰ .
۹۱. د خدمتگار د ژوند سفر - لومړی دوره - نازولی ماشوم - ذکي شاگرد - ۱۳۹۱ هـ ش - د خدمتگار په مالي لگښت .
۹۲. د خدمتگار د ژوند سفر - دوهمه دوره - د وینس زلمو له کاروان سره ، دافغانستان د علومو اکاډمی، ۵۳۲ مخونه، ۱۳۹۴ هـ ش.
۹۳. د عشق سوغات - د کمین کلیات - ترتیب، ایډیت، اوډنهایو سریزه - ۱۳۹۱ هـ ش - د بي بي حاجي د کمین صاحب د مېرمنې له خوا.
۹۴. دیوان خلیفه قاسم قاسمي چهار باغي - نقل، تنقیح، مقدمه و تعلیقات (متن اکادمیک) د خدمتگار په مالي لگښت - ۱۳۹۲ هـ ش.
۹۵. د عبدالقدوس پرهیز - ادبي لیکنې - ایډیت، حاشیې، سریزه او چاپڅارنه - د جمال ناصر پرهیز په مالي لگښت ۱۳۹۲ هـ ش.
۹۶. د غرونو پژواک - د خدمتگار په مالي لگښت ۱۳۹۲ هـ ش .
۹۷. راحت زاخیلی - د ناراحتی ټولني شاعر - د خدمتگار په مالي لگښت - ۱۳۹۲ هـ ش .
۹۸. د ښاغلي پرهیز ((ژمني گلونه)) - ایډیت، سریزه او چاپڅارنه - ۱۳۹۲ هـ ش - د ښاغلي جمال ناصر پرهیز په مالي لگښت.
۹۹. د دین څو ستوري ، د مصر په عربی جمهوریت کي دافغانستان سفارت فرهنگي څانگه - ۱۳۹۴ هـ ش کال ۲۹۴ مخونه.
۱۰۰. د ادب څو ستوري ، دمصر په عربی جمهوریت کي دافغانستان سفارت فرهنگي څانگه - ۱۳۹۴ هـ ش کال ۱۸۲ مخونه.
۱۰۱. تازه گلونه _ د معاصرو شاعرانو د شعرونو انتخابي مجموعه _ انتخاب _ ټولونه ، سمون ، اوډنه او اهتمام، دسرحدونو او قیابو چارو وزارت، ۱۳۹۴ هـ ل کال ۵۹۵ مخونه.
۱۰۲. پیر هرات خواجه عبدالله انصاري لنډه تذکره ، داطلاعاتو او فرهنگ وزارت، ۱۳۹۴ هـ ل کال، ۹۴ مخونه .
۱۰۳. مقایسه نثر خواجه عبدالله انصاري پیر هرات و با یزید انصاری پیر روشن ، افغان مسلکي مطبعه ، ۱۳۹۴ هـ ل کال .
۱۰۴. مولانا منصور انصاری، د مصر په عربی جمهوریت کي دافغانستان سفارت فرهنگي څانگه، ۱۳۹۵ هـ ش کال ۹۲ مخونه.

ناچاپ آثار :

۱۰۵. افغان ، افغانستان او اقبال .

۱۰۶. د مرغلرو لټون _ ادب څیړنه _

۱۰۷. دستور وانجمن _ څيري او څيرني .
۱۰۸. د کتابو کتنه _ بېبليو گرافي .
۱۱۰. پښتانه شعراء - اتم ټوک (د کار لاندې) .
۱۱۱. در گستره ادب دري ، پږو هښه‌های ادبي .
۱۱۲. د ملي شاعر ژوند او هنر (د ملنگ جان په باره کښي)
۱۱۳. د هېواد د بيا رغولو په هيله _ ټولنيزې سياسي ليکنې .
۱۱۴. د احمد گل شاعري .
۱۱۵. د ملک نعيم سندرې .
۱۱۶. د خاطراتو دفتر .
۱۱۷. فغانستان _ د شعرونو مجموعه .
۱۱۸. تشد د او نفرت _ څلوريزي .
۱۱۹. د زره زخمونه _ بولله .
۱۲۰. د ميراث ضابطه _ فقهي .
۱۲۱. د عراق سفر .
۱۲۲. د بن سفر .
۱۲۳. چکچکستان زنده باد ! (خاطرې)
۱۲۴. د خدمتگار د کتابخوني خطي او نادرې نسخې ، بېبليو گرافي .
۱۲۵. افغاني نومونه .

په اخر کښي پوهاند صاحب بختاني خدمتگار ته د الله جل جلاله څخه د لا توفيق، اورده عمر، او په آخرت کښي ددی لوي خدمت بدل ورکولو دعاء کوم، د خوانانو او په خاصه توگه د محصلينو څخه هيله کوم چي د پوهاند عبدالله بختاني کتابونه ولولئ، د بختاني خدمتگار په آثارو کښي که د هرفن کتاب چي تاسو او غواړئ پيدا کولای شئ، چي د بختاني نه سترې کيدونکو هڅو درک درته معلوميرئ، د لويو هستيو د ژوند څرک در معلوميرئ، او د کتاب لوستلو، مطالعه کولو حوصله مو زيات ولی شئ.

سرچينې:

- ۱ ددين څو ستوري
- ۲ د ادب څو ستوري
- ۳ افغان، افغانستان او اقبال
- ۴ مولانا منصور انصاري
- ۵ د څېړنپوه عبدالرحيم بختاني ليکنه.
- ۶ د الحاج امين الدين سعیدی ليکنه.